

Mondelinge vraag – Antwoord

Opschrift

Vergadering van 20 maart 2023

Nummer: 2023_MV_00170

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Sonja Welvaert: Aanpak van "grondslapers" in de gevangenis

Raadslid(-leden):

Sonja Welvaert - PVDA

Bevoegd: Mathias De Clercq

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Verschillende gevangenis en gevangenis hebben te maken met de problematiek van overbevolking. Het aantal gedetineerden is niet in verhouding met het personeel, waardoor veel personeelsleden langdurig ziek zijn en er een verhoogd absentisme valt op te merken. De overbevolking heeft m.a.w. een zware impact op het welzijn van het personeel. Op 25 januari 2023 besliste de burgemeester om een bevel uit te schrijven aan de directie van de Gentse gevangenis. In dat bevel werd geëist om de maximale verhoogde capaciteit na te leven. Het aantal grondslapers moest halveren tegen 1 maart en gereduceerd worden tot 0 grondslapers op 1 mei.

Vraag:

- Werd er gehoor gegeven aan het bevel van de burgemeester om het aantal grondslapers te halveren tegen 1 maart en een oplossing te hebben voor de laatste grondslaper tegen 1 mei?
- Hoeveel grondslapers zijn er nog in de Gentse gevangenis op dit moment? Is dit aantal gehalveerd op 1 maart zoals geëist werd in het bevel?
- Welke contacten zijn er (geweest) met de vakbonden en bovenlokale overheden om de problematiek van de overbevolking in gevangenis aan te pakken?

Antwoord

Het burgemeestersbesluit werd uitgevaardigd op 25 januari 2023. Op dat moment was er een bezetting van 456 gedetineerden op de mannenafdeling en 53 op de vrouwenafdeling.

Gent kende de grootste graad van overbevolking. Er waren op dat moment 80 grondslapers.

Dergelijke situatie was onhoudbaar en onmenselijk. Niet alleen voor de gevangenen, ook voor het gevangenispersoneel. Daarom heb ik mijn verantwoordelijkheid opgenomen met het uitvaardigen van dergelijk burgemeestersbesluit, om deze wantoestanden aan te kaarten, beseffende dat er een overbevolking is in alle gevangenissen.

Op dit moment is het aantal grondslapers in de Nieuwewandeling gedaald van 80 naar 70. Dit is geen halvering. We kunnen dit echter niet los zien van de andere gevangenissen in België. Het oplossen van de overbevolking in één inrichting heeft een rechtstreekse invloed op andere inrichtingen.

Ter illustratie op 25 januari 2023 waren in de regio Noord, wat overeenkomt met Vlaanderen, 177 grondslapers en op 15 maart 2023 247 grondslapers. Het aantal grondslapers is dus met bijna 40% gestegen in Vlaanderen, terwijl in Gent het aantal grondslapers met 12% is gedaald.

Naast een beperkte daling van het aantal grondslapers zien we dat Gent ook niet meer de hoogste graad van overbevolking heeft. Zo hebben Dinant, Mechelen en Antwerpen op dit moment een hogere graad van overbevolking. De graad van overbevolking is sinds januari dit jaar gedaald van 181% naar 169%. Maar los van deze daling ook voor de Nieuwewandeling blijft de druk nog steeds te groot.

Dus ondanks de globaal gestegen gevangenisbevolking in Vlaanderen werden er voor Gent duidelijk inspanningen geleverd om in de mate van het mogelijke in te gaan op onze vraag.

Er werden 59 gedetineerden overgebracht naar andere gevangenissen. Die overplaatsingen zouden hebben volstaan om het aantal grondslapers te halveren. De penitentiaire inrichting van Gent heeft echter moeten vaststellen dat deze transfers quasi integraal gecompenseerd werden door nieuwe opsluitingen: er werden 55 mensen meer van hun vrijheid beroofd dan dat er in vrijheid werden gesteld. Mede door de verhuisbeweging die aan de gang is in Dendermonde werd de druk op de Nieuwewandeling opgedreven. Op nieuwe opsluitingen hebben de gevangenissen geen invloed, het zijn onafhankelijke onderzoeksrechters die mensen onder mandaat plaatsen. Deze kunnen niet geweigerd worden door de penitentiaire instelling.

Wat betreft het terugdringen van de overbevolking in de gevangenissen en in bijzonder in de gevangenis Gent werd een overleg georganiseerd door de gouverneur van Oost-Vlaanderen op 24 januari met alle relevante partners (magistratuur, politie, Burgemeesters, beleidscel Justitie, directeur-generaal en regionaal directeur van de penitentiaire inrichtingen, gevangenisdirecteurs, ...) waarbij de directeur van de beleidscel een oproep heeft gedaan aan alle betrokkenen om inspanningen te leveren om de overbevolking in te dijken. Door inspanningen van de partners kan zowel op instroom, uitstroom als aantal plaatsen in de inrichting invloed uitgeoefend worden.

Op vlak van bijkomende plaatsen in de gevangenissen is er op korte termijn beterschap. Ondertussen is de nieuwe gevangenis van Dendermonde in gebruik genomen voor 292 gedetineerden en zodra het personeelskader vervolledigd is en opgeleid is zal de volledige capaciteit van 444 gedetineerden gebruikt worden en zal de oude gevangenis van Dendermonde na een lichte renovatie opnieuw in gebruik genomen worden wat goed is voor nog eens 120 gedetineerden. Begin 2024 zal de gevangenis van Ieper na renovatie opnieuw haar deuren openen voor 168 gedetineerden.

Ondanks deze cijfers kan ik alleen maar erkennen dat het directoraat-generaal van de Penitentiaire Inrichtingen wel degelijk rekening heeft gehouden met ons besluit en het mogelijke doet om de overbevolking terug te dringen. Zowel het aantal grondslapers als de graad van overbevolking zijn licht gedaald.

In afwachting van de voorziene capaciteitsuitbreidingen blijft de directie van de Nieuwewandeling zich dag in dag uit inzetten om, ondanks huidige bezetting, waarbij gedetineerden noodgedwongen op een matras op de grond moeten slapen, de gedetineerden zo goed als mogelijk te op te vangen.

Als burgemeester blijf ik de situatie op de voet volgen en zal ik, binnen mijn mogelijkheden, dit blijven aankaarten zolang dit nodig is.
